

Előfizetési díj.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepek követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” kiadója.

A fővárosból.

Budapest, jun. 8.

(A.) A tegnapi nap a főváros volt. A választási mozgalom egész nagyságában megindult s folyama az egy napon olyan változatos, annyi érdekes és figyelemet érdemlő jelenségeket hozott előtérbe, melyek az egész országra kihatnak. Budapest már július első napján tartja meg a választást s az idő rövidsége annál hevesebb, annál zajosabb, néhol annál szenvedélyesebb teszi a mozgalmat. A pártok föl akarják használni a három hetet, mely hátra van s a törhetlen erővel viaskodnak egymással. Pártok ma is vannak, mint az előbbi választásokban, de ezek a pártok ma nem elvi alapon váltak el egymástól, hanem létezők kizárólag személyes érzelmekben és helyi viszonyokban leli indokait. És ez olyan jellemvo-

nás, a mely a főváros választási mozgalmának különös reliefet, sajátosos bélyegét kölcsönöz.

Háromszázezer ember, tizezernél több választó él a magyar fővárosban; hét, műveltségi, nemzetiségi és anyagi viszonyaira oly annyira ellátott terület van itt és Budapest mindemellett kizárólag a szabad-elvű kormánypart zászlaját lobogtatja. Heves a küzdelem, élénk a harc, a mely itt foly, de tisztán a szabadelvű part kebelében foly az s amaz elvi harc, mely a vidéken néhol oly roppant hévvel vívatik, jelenleg nem talál utat a fővárosba. Itt az összes jelöltek a szabadelvű part kebeléből kerültek ki s akárki szerzi meg közülök a többséget, a választottak a kormánypart seregét fogják szaporítani. Az országos ellenzék két iránylatának egyike sem mert szerencsét próbálni a fővárosban. A jobboldali ellenzék tegnapelőtt kísérletet tett ugyan egyik budai kerületben, de olyan csufos kudarcot vallott, hogy valószínűleg nem lesz többé kedve hasonló szerepléshez. Ez egyetlen fővárosi kerületben sem akadt egynél több ember, a ki a conservativok törekvéseit támogatni hajlandó volna.

A szélső bal eddig szintén hallgat s a nagy főváros egyik kerületében sem mer életelt adni. Tudja, hogy eszébe jutna actiót kezdeni és mint hajdanában komolyan szervezkedni. Ma a fővárosban még olyanvándor-ellenzék sincs, mint három évvel ezelőtt. Szilárdan és minden veszély ellen teljesen biztosra állanak a szabad-elvű part jelöltek. Legfőbb eggyással viszálykodnak, de a vizálynak csak tisztán helyi a jelentősége s ha egyik vagy másik jelölt megbukik, az nem a part, hanem az ő saját bukása lesz, mert a győző fél is szabadelvű part elveit fogja vallani.

Különb a legtöbb kerületben csak egy-egy jelölt közé sorakoznak a választók. A budai részen mutatkozik ugyan valami mozgalom, de a régi képviselők ujra megválasztása biztosítva van. A régi pesti kerületek közül a belváros Deák Ferencz nagy neve köré sorakozik. Wahrman és Ta-

vaszi szintén ellenjelölt nélkül állanak s tulajdonképen csak a szenvedélyes mozgalmakról régóta híres Teréz, és József városi kerületek azok, a hol mindegyikben két jelölt küzd egymással. Egészben véve a főváros példája lekecsitőleg és bátorítólag hathat a vidékre. Itt még szerencsét sem mer próbálni az ellenzék s mindenütt ama part hívei fognak az urnából kikerülni, a mely Magyarország belügyeinek reorganisatióját, a pénzügyi bonyodalmak rendezését tüzte ki feladatául. A főváros választásainak napja a fusio, a szabadelvűpart egyik legfényesebb diadalának napja lesz.

A moldvai veres part jól secundál a bukaresi ultráknak az osztrák-magyar monarchia elleni harci riadó recsegtetésében. Ha az ember a Jásziban megjelenő „Curierul” című papírdarab legközelebbi cikkét olvassa, csaknem hajlandó elhinni, hogy a dacrománok holnap már megüzenik a hadat Ausztria-Magyarországnak.

Reméljük ugymond: hogy Ausztria nem soká meg lesz verve s nagy veszteségeket fog szenvedni, akkor majd mi is fel fogjuk használni a jó alkalmat, Bukovint visszafoglaljuk (!) Volt még egyszer idő 1866-ban, midőn 100 emberrel visszakaphattuk volna Bukovint (?) de a félénk moldvaiak s a nem sokkal bátrabb oláhországiak nem használták fel a kedvező alkalmat Bukovinának a vétkes Ausztriától visszafoglalására!

Bukovina, Moldova szíve nem fegyver vagy más hódítás által, hanem családság, vesztegetés és árulás útján raboltattott el! Most már nincs más mód, mint egyesült lélekkel munkálunkunk Bukovina felszabadításán! pl. küldjünk követsegeket minden biztosító hatalom s maga Ausztriához, kérvén, hogy Bukovint bocsássa szabadon. Felszólítunk minden román lapot, hogy ily értelemmel működjen, hogy végre annyi szenvedés után magunk lehessünk őrei Istrán jó fejedelmünk szent sirjának!!

Magyar lapok szemléje.

A „Reform” napról napra skandalumot lát, s így készülnek Zágrábban a jövő választásokra.

Ilyen zaj váltja fel egymást. Abban a balhiedelemben vannak, hogy isten nyíla sujtotta az egész tábornoki kart s letérve hangosan immádkoznak az áhitatosabb harcosok.

E közben Bismarck herczeg a nélkül, hogy számba venné az öt környező zsidogást, előre siet. Nehéz fáradsággal tör magának utat az emberek és lovak leirhatatlan tömegegen, s megérkezik végre a kastély közelébe.

A fénys kastély már csak füstölög rom. A talánszerűesetre nézve, kitől csak felvilágosítást remél, mindenkit kikérdez a minister. De kik ez éjjelen a katastrophia színhelyén voltak: a szolgálatot tevő fő- és altisztek, a felállított őrk és szolgáló-személyzet, a borzasztó dördülés után, fájdalom futás ak eredt. S így a herczeg nem nyerhetett felvilágosítást.

Néhány utász dolgozik a helyszínen, hogy elfojtsa a tüzet és szétbontja a kastély romjait. Egy-egy elhamvadott hullára akadnak lépten-nyomon. Ki sem kerülte ki a hallát, kit az átkos pillanat a ka stélyban talált.

Bismarck herczeg bár mindent elkövetett, de legkisebb tudomást sem szerezhetett a szerencsétlenség eredetéről nézve. A bálmulatos égi fényt néhány katoná is látta, ebből állt csak a mit megtudhatott.

Nincs mit tenni... intézkedni kell minél előbb a teendőké felett. Parancsot ad ki röviden, hogy a romok pontosan megvizsgáltsanak és porszem se maradjon vizsgálatlanul, azután elővezettet egy ott áncosgoló lovat felül és továbbragat; Moltke tábornagyot értesítendő a történetek felől.

Nem több mint tizenhárom perc alatt tette meg a kancellár a Terriers és Moltke főhadiszállása között elterülő másfél mérföldnyi utat.

Alig érkezik meg, a hadsegéd legnagyobb álmélkodására, felébreszteti az agg tábornagyot. Az ajtó pár perc múlva megnyílik — megjelenik a nagykatona két tiszt által toltott hordászon ülve. A híres ember sokat lankadt, de éles elmétehetősége még mindig ren-

tősen. Csupa demonstratio minden ülés. Kétszer kiürítették a tómból karkatokat, melyeken Zágráb „reménytel” fiatalsága éljenez és tapsol a szélsőbali beszédeknek. A bécsi kormány, a magyar miniszterium, s a báni kormány ellen dühöngenek, a karkatokon organizálják maguknak a közvéleményt, a lapokban szétküldik országsszerte hűsködésük hírét: hogy aztán, mint nagy patroták ünnepelesse nek s a közlegő képviselő választásokra a felmüvelt horvát választó polgárokat a szélsőbal nemzetiségi politikájának megnyerjék. Mert sajnos a horvát indirect választások a vidéken nem a parasztság tömegét, hanem a rég megmetelyezett falusi intelligenciát emelik tul-sulyra, a városokban pedig, hol direct választások vannak, az utcái möb játszik főszerepet. Mindezen épületes dolgok Zágrábban csak bevezető nyitányt képezik a keletkező választási mozgalomnak. Szinfalhasagató erőlyel fogunk megtámadtani a horvát politikai komédiások által. Hamis kártyákkal játszanak s mi komolyan vesszük őket, s tesszük a blattrá. Óvakodnunk kellene tőlük és mi bizunk bennök. Csoda-bolond dolgok történnek Zágrábban, ott van a bán, a három osztályfőnök s egy nagy többség, melylyel a kiegyezést megkötöttük s Magyarország és a magyarok védelmére nem kél föl senki. Ez új kiegyezés és az új unio-nista part szégyene, ez az unio veszedelme.

Az „Ellenőr” szerint a fusiot nem döntheti meg többé semmiféle, de legkevésbé a jelöltségi monopoliumot igénylők közt folyható személy, és klikkharcz. A balközép ép ugy meghalt, mint a Deákpart. Nincs az a hatalom, mely feltámaszthatná akármielyiket is a kettő közül. Helyettük él erőteljesen a szabad-elvűpart s élni fog mindaddig, a míg Magyarországon alkotmányos önkormányzat és parlamentaris rendszer lesz. Nem kell tehát hinni azoknak, kik saját selejtes érdekeiket rejtegetve teszik magokat, mintha a fusiot s a szabadelvűpartot féltenék a választási egészes verseny alatt meghűléstől. Legyenek nyugodtak, nem kap ezen hatalmas pártalakulás legkisebb hideglelést is a kétes elemek és emberek nyugtalanságától. De hogy gyorsan legyen a tömörülés s így kész a nehéz feladatra, kell, hogy a kerületek válogassák meg jól képviselőiket, mikép a kormánypart legyen erős a ta-

delkezésre áll. Tekintete életet és szellemet lövel s ha csatába megy, még megüli a lovat és ugy jelenik meg a sorfalak előtt.

— Mit hoz fenséged? — kérdi a tábornok kissé éles hangon.

— Uj hirt, jót állók érte.

— Ugyan mi lehet az?

— Az ördög vigyen el engemet, ha magam is tudom.

— Annuit azonban mondhatok, hogy nem tréfa.

Bismarck herczeg elbeszéli a mit látott.

A vén katona nyugodtan hallgatja s gondolataiban látszik elmélyedni.

— Különös! — mormogá időről, időre.

— Lövés nem lehet. Az nem eshetett az első legjobb, tetszés szerinti pillanatban egyszerre a kastélyra... Nem, nem, ezt balgaság volna gondolni... Egy ágyu szörny! Nem, nem, az sem lehet! Inkább egy akna, egy alattomosan készített pokolgép... Egy hordó dynamith képes ily hatást előidézeni... Valóban, az kell hogy legyen.

— Én más véleményben vagyok, — veti közbe Bismarck herczeg szinte félénken, — talán...

Ajtó nyílik, tetőtől talpig portól fedve egy tiszt toppan be rajta s lélekzakadva áll meg a tábornok előtt hivatalos katonás magatartásban.

— Valami jelenteni valót hoz? — kérdi gyorsan Bismarck herczeg. — Beszéljen, beszéljen, gyorsan az isten szent nevére kérem!

— Fenség! — szól a tiszt — hosszás fáradság után sikerült a nagy teremig hatolnunk, a hulláknak s az összezúzott emberi testeknek még csak egy halma állott előtünk.

Csak egyetlen ember lélegzett meg s annak is össze volt zúzza mindkét lábszára. Reszkető kézzel vakart pár sort egy névjegyre és kért, juttatnám a kívánt helyre...

— Hol van az irás? — vág közbe a tábornagy. — Talán csak önnél van?

— Itt van!

Az irás alig volt kibetűzhető, gr. Moltke azonban lassanként kibetűzött ennyit:

gok megbízható, önzetlen, hazafias, jelleme által. S kell a kétes elemek elejtése azért is, hogy tisztuljon a politikai helyzet a parlamenti pártalakulás szempontjából is.

A „Nemzeti Hírlap” kíváncsiának tartaná, hogy Tisza Kálmán legyen-e mielőbb a kabinet elnöke. Nem lehet tagadni, hogy Tisza dominálja ma a politikai helyzetet. Neve nagy népszerűségnek örvend az országban s mint a kormány tagja, ma népszerűbb és ünnepelebb, mint volt Tisza az ellenzék vezére. A kiegyezést nincs többé okunk féltetni tőle. Szűnjék meg tehát hamar a ferde helyzet. Adassék meg neki a szabadság, hogy dolgozzék az ország érdekében. Legyen övé a dicsőség, de legyen övé a teljes felelősség is.

A „Hon” tények tekinteti, hogy Európa legalább egy időre, egy háborútól szabadult meg. Az angol külügyminister csak azt mondja ugyan, hogy a francia hadsereg szervezése miatt keletkezett Berlinben félreértés és viszont Párisban értették félre a német kormány szándékait s hogy e sok „félreértés” felderítésével tett Anglia szolgálatot e békének. De aligha több nem volt a dologban. Igaz, hogy most a vihar elmúlt Európa felett; de sem azt megmondani nem lehet, hogy mikép, sem azt, hogy meddig. Az angol napi sajtó, a pártárgyalatok szerint sokat foglalkozott a legujabb „incidenssel”. Sőt most már a tudományos folyóiratokban is komolyan foglalkoznak azzal az eshetőséggel, hogy ha Európa békéje megzavarodnék, Angliának milyen szerepe és kötelessége lenne, érdekénel fogva, melyet mélyen sért, sőt a jövőre nézve kompromittálna az európai egyensúly megromlása. A napi sajtó határozottan oda nyilatkozik, hogy aktív kell fellépni ez esetben. Azt mondja a „Revue des deux Mondes” hogy Bismarck azért csinálta a „kek”-et, mert meg akarta tudni, hogy áll ben és küi barátai és ellenfeleivel. Mint jó gazda, inventáriumot csinált. Lehet. És Franciaország dicsőretére válik, hogy biggadt, számító ellenségnek bizonyult be. Az se baj, hogy mi „hűnek” találtattunk. Hát a mi inventáriumunk hogy áll?

A „Times” szerkesztőségének.

Londonban.

Koronaherczég Károly Frigyes... estély... Ferriersben... iszonyu robaj... a fedélzet megnyílik... szörnyű bomba hullott a terembe... explosio... mindennek vége!... Még csak én élek... küldjön helyettesít... meghalok.

William Cöckn

— Csudálatra méltó rendkívüli, megfoghatatlan — szólott a tábornagy. Ért ön valamit a történetből?

— Alig birom gondolataimat rendezni — felelt Bismarck herczeg.

— Halljuk!

— Mintha egy légi vár lett volna, a mi felette elrepült...

— Csak képzelés! Mi évek óta törtük rajta fejünket, még sem értünk czélt. — De első teendő a serget megnyugtítani; gyorsan! Egy proclamatiot...

— Már mielőtt megérkeztem, kigondoltam, — válaszolt Bismarck — mialatt nyugodtan dugta zsebre az angol levelét, ki tudósítói állásának martyraként esett áldozatul.

Ki irhatná le az igazatosságot és kétségbeesést, mely a titokteljes katastrophia után, az egész német hadsereget megrázkodtatta. Bismarck proclamatioja, mely a történeteket egy titkos szövetség gyalázatos művének tulajdonította, csak részben volt képes a katonák izgalmaát csillapítani. Hogy a mutakozó demoralizatio ne terjedjen tovább s hogy minden más gondolatot eltávolítsanak, gr. Moltke és Bismarck, egy általános rohamot terveztek Páris ellen, észak és dél, kelet és nyugat felől. Utóvégre is el kell banni ezekkel a francziákkal.

Reggel nyolcz órakor kezdődik a német ágyú-telek sortüzése és öt napon és éjen át, rombolja kétezer Krupp ágyú Páris erőideinek falát. Eleinte hevesen felel a franczia tüzésérség, később lassítja tüzelését, a negyedik napon végre, csak bizonyos pontjairól viszonzozzák az erődnök, koronként a poroszok tüzelését. Ez utóbbi napon — ugy tetszett — végképp kialudt a körúlszencoltak tüze. Azenban a német ágyúk szakadatlan dörögtek még a következő napon is.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Déva, jun. 7.

T. szerkesztő ur!

Közelebből néhány reáltanuló és Eder Géza kártársam kíséretében megátogatottuk Hát-szeg vidékének nevezetességeit, Bethlen Gábor születésházát Ilyen s Dobráról a felsőlapugyi, puhány és koraltelpeket.

Tartozó kötelességemnek ismerem ez alkalomból mindazoknak, kik tanulságos utazásunk sikeresítéséhez bármi részben hozzájárultak, de különösképpen öv. Goró Lajosné urasszonynak, báró Bornemisza Tivadar, Lázár Lajos, Schmidt Tamás, Schuster András és Biluska N. uraknak saját részemről és tanítványaim nevében is a leghálásabb köszönetemet kinyilvánítani.

Az ök szíves vendéglátásuk, elkötelező utbaigazításuk nélkül nemcsak eredményesen lett volna tapasztalati utazásunk szegényebb, de vagyontalan növendékeink sem vehettek volna részt annak jótéteményeiben.

Isten áldja meg őket a hazai közmivelődés előmozdítása érdekében hozott emez áldozatkészségükért!

Téglás Gábor,
reáltanár.

Dobckamegye, jun. 7.

(Két. ünnepély.)

A múlt héten e megye kerlészi járásában két ünnepélyes cselekvény vonta magára a figyelmet. 3-kan Kerlészen az ágostai hitvallás (szászajku) iskola alapköve lett ünnepélyesen letéve. A káptalani dekan nem kívánván a helybeli lelkész iránti antipathijáa folytán megjelenni: a kerületi dekan Kelp ur végezte a szertartás szónoklati részét. Elnök, értelmes szavakkal festette az iskola szükségességét, miután ma már a tudomány nélküli nép számára nincs hely az élet könyvében. Kiemelte, hogy a szász népnek, mint német fajnak, éppen nem szabad a miveltég niveauján alól maradni. Felmutatta a közelebbi német-francia háborút, melyben a bátor, harcias francia nemzetet a német nemzet miveltégsége alátámasztja. De arról nem szólt, hogy a százszok egyszerűsmind magyar polgárok is, s mint ilyennek a magyarhaza irányában is kötelei vannak. És nem szólt arról: hogy mint protestans keresztényeknek mindenkifelelt, a más ajkuak, a más hitfelekezetűek iránt e miveltéds főzöljánál fogva felebaráti szeretet melegétől kell áthatva lenniük. Ez ünnepélyen jelen volt öv. gr. Bethlen Gáborné sz. gr. Bethlen Klára urasszony is, ki az iskola építésére 50 ftt segélyt nyújtott át, s az értelmiséget asztalához hívta meg.

Tegnap Sajó-Sz.-Andráson az államsegélylyel fenálló községi iskolában tartatott meg a tanévet bezáró vizsga 62 tanuló vizsgázott. A tanterem zsufolásig volt tele hallgatósággal. Nagy számmal volt képviselve a kerlészi járás értelmisége; a gyermekek értelmes feleletéből, kivált a több, számos tantárgyak között a számtanból s az ehez tartozó új mérték-rendszer ismeretének bemutatása által, azon örvendetes tudomást szereztek, hogy tanító Orbán András bir hivatássalgal szép nemes pályáján érdemkoszorút szerzett. Jól esett látnunk a tanoncok és tanító közti meleg bizalmat. És örömmel észleltük, hogy az idegen ajkuak, kivált 2 izraelita lányka egy év alatt mennyire elsajátították az államnyelvet. És meglepeté, midőn ezen iskolatanács igazgatója a tanító elnöksége alatt egy bizottságot kért fel, hogy az azonnal felajánlott 3 tallért osztanak ki a 3 legjobb tanuló fiúnak, mely azonnal teljesítve is lön. A tanító ur is adott 3 jobb tanuló leánynak jutalmat olvasó könyvekben, s egy hallgató tíz ezüst 10 krost 3 fiúnak. S végül övgyt k. Pattantyusné, az iskola gyöngye a kis r. Erzsikének 20 fttót adományozott. A vizsgát ebéd követte iskolai igazgató Fehérvári Károly szolgabíró urnál Itt tudtuk meg, hogy Orbán András tanító ur falusi meglelt férfiakból s köztek román ajkuból is, énekkart alakított hangjeggy ismerettel a téli estéken.

De ezuttal még fel kell említenem egy a múlt hónap közepén történt eseményt. Szintén vizsga tartatott a Sz.-czegén ev. ref. egyház-község iskolájában. A tanító Ferenczi Gyula szintén egyik hivatott néptanító vezetése mellett a tanoncok előmenetele meglepte az előjárókat a halgatóságot. A minek következménye lett, hogy m Cserényi Dániel egyházmegegyei főgondnok ur 10 fttót adományozott, véle jutalmul kiosztandó könyvek vásárlására. És 32 pár deuczák a diszes ujan épült papi lak padozatához, melyhez Fehérvári Károly szbíró ur szintén 30 fttal járult. Sőt ez alkalommal a ref. egyház feladván hitfelekezeti iskoláját az alakítandó államiskola helyiségéül egy hold telket ajánlott fel; melyet látva az egyház pártfogója Maksai Miklós ur 150 fttal kívánt az egyháznak kárpótolni.

Szabadjon az elősorolt adományozásokért a haza, az emberiség nevében elismerésünknek legszívesebb köszönetünknek adni kifejezését.

r. l.

Nagy-Szeben junius 9.

(Kreisversammlung.)

Nagy bajjal, mondhatni ismételt kunczálással ugynevezett „Kreisversammlung“-ot (másutt bizottmányi gyűlésnek nevezik) sikerült mára összedobni.

Az országgyűlés összehívására vonatkozó királyi leirat olvastatván, dr. Racuciu Demeter kérde, hogy miért nincs gondoskodva arról, hogy ily fontos okmány, tekintettel a gyűlés román tagjaira, román nyelven is hozassanak a közgyűlés tudomására. Stenzel szász pap ugy vélekedik, hogy a fordításról a tanács kellene hogy gondoskodjék és hogy e kérdésbe a közgyűlés most nem bocsátkozhatik. Elnök Klein tanácsos hangsulyozza, hogy rövid az idő, tehát „gehen wir weiter“ (menjünk tovább), felszólítja Gebbel Ferencz, a szász lutherana egyház titkárá és a közgyűlés állandó bizottság elnöke, hogy olvassa az összministerium körlevelét, melyben ez a kormány átvételét az ország törvényhatóságaival tudatja.

De Gebbel ur sokkal nagyobb ur, hogysen érdemesnek tartaná, a magyar összministerium körlevelét egész terjedelmében fölolvadni; a helyett amugy félvállról ugy kezdett diskurálni, hogy a „Gesamttministerium theilt mit“ szóval: ö felsége magyar ministeriuma hivatalos beközöntőjéből Gebbel ur csupa „theilt mit“-eket csinált és végül az „Ausschuss“ nevében indítványozá, hogy a közgyűlés ezen „theilt mit“-eket „tudomásul“ vegye.

Békési Márk egyedül szólalt fel ezen indítvány ellen, arra hivatkozván, hogy a közönséges életben is az illedelem, udvariasság, becsületudás ugy kívánja meg, hogy ha tisztességes ember hozzánk ir, levelére néhány szóval válaszoljunk; ha ez áll, akkor a válasz a ministerium beközöntőjére bajosn pótolható egyszerű tudomásvétel által: ennél fogva indítványozza, hogy a közgyűlés utasítsa állandó választmányát arra, hogy a választ a ministerium körlevelére készítse el és terjessze a közgyűlés elé.

Andélküli, hogy valaki ezen ellenindítványt bárosak egy árvaszóval megezőfolta vagy az „Ausschuss“ indítványa helyes voltát bebizonyítani igyekezett volna, a közgyűlés a „tudomásvétel“-t a szokásos néhány „angenommen“ hangra mondta ki.

Pedig az ellenindítvány semmiben sem praecoccupált; hisz az „Ausschuss“ az indítványozott válaszban kifejtette volna a törvényhatóság kívánságait és várakozásait. Hanem hiába no, itt már ugy hozzá vannak szoktatva ahhoz, hogy vak vezesse a világtalant, hogy hozzá sem mernek szólni oly indítványhoz, mely a titkos concilium censuráját előbb nem passirozta.

Ledaráltak azután praefereuter (szokás szerint) még néhány tárgyat, mely N.-Szeben érdekét a falusi községek pungája hozzájárultatásával érinti és a tanácskozáss rendes, illetőleg praecipitatioja mellett a közgyűlés elosztott.

Ker.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1875. junius 10.

A francia kormány és nemzetgyűlés közt a conflictus és a krízis ideje el van halasztva. A kormány és a 30-as bizottság megállapodott abban, hogy a kamara előbb az alkotmányi pót törvényeket tárgyalja le és csak akkor fog aztán kenyértörésre kerülni a dolog. Ha a kormány nem sikerül keresztülvinni a kerületek szerinti szavazást, beadja lemondását s mint hirlik, a kormány ezen manatabtatásához Mac-Mahon is beleegyezését adta.

Megindultak Franciaországban a bucsujárási mozgalmak is. Van bő aratása a papoknak, fanatisálhatják a népet. Ebbeli missziókat elősegíti itt-ott a katonaság is. Így Rouenban a bucsu után illő módon egy bankett rendeztetett, melyben Lebrun tábornok poharat emelt a kard és kereszt egyesüléséért. A vaticán teljesen meglehet elégedve azzal a látványval, mit most Franciaország feltüntet.

Az olasz képviselőházban tegnap kezdtek meg az általános vitát a közbiztonsági törvényjavaslat felett. A bizottsági előadó azt a tapintatlanságot követte el, hogy névszerint említette és sorolta föl a kormány azon közegeit kik hivatalos statisztikai adatokkal derítették föl Sicilia közbiztonsági állapotait. Most az illető közegek folytonos remegésben élnek, mert ki vannak téve a Maffia boszujának.

A német császár múlt vasárnap érkezett Emsbe, hol az orosz czár, meg a württembergi király által fogadtatott. — Bismarck ez alatt Varzinban tölti az időt s így most Berlinben is beállott a diplomatiai nyári siesta. A birozalmi kanczellár helyett Bülow vezeti a netán előforduló ügyeket.

Az eddigi törökországi francia nagy követ: Vogué gróf ma utazik el a török fővárosból Bécsbe, hova újabban kinevezetett. Kon-

stantinápolyi utódát Bourgoing grófot e hó közepére várják oda.

A londoni lord major, mint a „Francia“ értesül, közelebb egy lakomát fog rendezni, melyre meghívja Európa valamennyi fővárosainak polgármestereit.

Az 1848—9-iki honvédtársakhoz.

Az 1848/9-iki honvédek országos egyesületének központi választmánya néhány év óta szakadatlanul nógatja az időnek előtte felosztott, vagy a felosztáshoz hasonló pangásba jutott egyleteket, hogy visszaemlékezve az alakulásnak annyit ígérő idejére, ne hagyják el a gyámolra utalt egykori bajnokságokat, és ne hagyják őket támasz nélkül már azért sem, mert a régi honvéd — a küzdelem utána évekkel későbbben kifejtett viszonyoknál fogva — szószólót csakis egykori társában remélhet találni; a felszólalás mindamellett mindanyiszor a pusztában kiáltott szó gyánant fájdalom! visszhang nélkül hangzott el.

Hasztalan figyelmeztette ezen központi választmány az 1867/8-ban és 1869-ben megannyi bajtársiasságot tanusított vidéki egyletek választmányait, miszerint az 1867-ben az országgyűlés eléterjesztett emlékiratainkban kifejtett kölcsönös kötelezettségnek csak részben van eddig elég téve: a felszólalások mindeddig eredménytelenek maradtak.

Pedig a sors könyvében ez másként látszik megírva lenni! Csak kevés idő előtt még — láttuk tisztelt bajtársak! Felsőcsécs királyunk jobbját ujbl rokkantjaink felé tárulni. Avagy elfeledhet — s elfeledheti-e csak egy közölünk azt, hogy a felségcsécs királyi pár megkoronázatása legszebb ajándokát 1848/9-iki honvéd-rokkantjainak segédcsére tévé az emberbarátság és jótékonyosság oltárára? vagy ki tagadhatja közölünk, hogy dacára a nehéz viszonyoknak, nem naponta folytak a kegyelet adományai menházunk fenntartási tőkájének gyarapítására? És önk bajtársak nem éreznék-e hazafias egész valójukban, hogy ezen oly magasztos, oly emberbaráti áldozatok önkre kötelességeket rónak? Lehetetlen.

Lehetetlen, hogy a magasztos intés föl ne rízza önk szívéit. Lehetetlen, hogy önk keblét meg ne töltse a vágy: vajha minél buzgóbban követessük a nemes keblű király példáját! Lehetetlen, hogy hazafias kormányunknak alig pár hét előtt az országgyűlésen tett reményt nyújtó nyilatkozata meg ne értesse önkkel, miként eddig is sokat mulasztottak, miután tagadhatatlan dolog az, hogy minél inkább közeledünk alkotmányunk felé, annál inkább szaporodék egykori derék fegyvertársainkból száma azoknak, kik végső napjaikat menházunkban kénytelenit tetnek lelni.

Avagy bajtársak! tegyük szívünkre jobbakat és valljuk meg: vajjon országos központi választmányunknak eléggé viszontagságos fennállása maga nem-e int, nem buzdít? sőt nem-e kötelez?

Lehetetlen hogy az 1848/9-ben annyi odaadás és önzetlenséggel hazájá javáért és nép boldogságáért harcolt minden egyes honvéd ne így érezzen, mint az éppen önk bizalmával felruházott ezen központi választmány.

Ne tegye ki tehát magát senki önk közöl — még kevésbbé egy egész egylet azon megrovásnak, hogy a központi választmány törekvése a bajtársak részvételenségén törtött meg, — főleg pedig intézkedik mely szavainkat azon egykori bajnok-társakhoz kikre nézve a honvédügy áradata jótékony fordulatot hozott.

Fel bajtársak buzogn a vig munkához! magasztosan int ehé a jó király példacsécsévé, kötelességet ró reánk kormányunk hazafias intelmé s kéri önököt a bajtársias bizalom és emberbarátság szavával az önk bizalma alapján felszólaló központi választmány már azért is, mert méltányos és igazságos dolog, hogy a honvédménház jótéteményeiben minden vidékbéli, minden ajku és mindn nemzetiségbéli régi honvéd testvériesen részesüljön, már pedig ezen központi választmány csak ugy tehet eleget ezen kötelességnek, ha az összes vidéki honvédegyletek, erkölcsileg és anyagilag, szóval és tettel támogatják; felkérjük ennél fogva a tétlenség terére jutott egyletek egyesait, rangkülönbség nélkül, miszerint azok legalább, kik ez egylet székhelyén laknak, üljenek rövid tanácskozássra össze, állítsanak fel a helyi viszonyokhoz képest pár tagból álló végrehajtó bizottmányokat és tegyék magukat a központi választmánnyal érintkezésbe.

Felkérjük pedig a tisztelt bajtársakat olyformán, hogy ujbló alakulásokról f. évi jun. hó végéig tudomást nyutsanak, mert a mely egylet azt elmulasztja, saját tagjainak ügyét fogja elhanyagolni, miután ha a vidékbéli rokkant honvédek a menháznál figyelembe nem vétetnek, nem a központi választmány, hanem az illető vidéken létezett, és új életelt nem adott egylet lesz érette felől.

És felkérjük önököt szeretett bajtársak! végül azért, hogy végrehajtó bizottmányaikat fölállítsák, mert a fentebb többször hivatolt arádi országos gyűlés kötelességévé tevén ezen központi választmánynak, miszerint erkölcsi elismertetésünk kieszközlése érdekében ismételve lépéseket tegyen bármennyire is, ezen választmány immár teljes reményeket tápláljon az

iránt, hogy 1848—49-ben a törvény után nyert jellegünk ünnepélyes elismerésének nyilvánítása el nem fog maradni; teljesen megvan győződve arról is, miként ugya központi választm. eljárása, valamint maga az elismerésnek keresztülvitele csak akkor számíthat teljesen helyes eredményre, ha a vidéki honvédegyletek ezen nagy horderejű, magasztos kérdésnél méltóságteljes, kitartó, lelkiismeretes, egyetértő segédkezet nyújtanak.

Fel tehát bajtársak az öntudatos hazaszeretet s a hazafias bajtársiasság nevében! fel a munkához!

Budapestén, 1875 dik év május havában.

A honvédegyletek országos központi választmánya nevében:

Honvédtársi üdvözléssel:

Gáspár András,

1848—49-iki honv. tábornok.

Mikár Zsigmond,

1848—49-iki honv. százados

és a fennnevezett választm.

jegyzője.

A választások előtt.

Csikszerékben, a gyergyó-szent-miklósi vál. kerületben Jánosi Sándornak, Antalfinak, Gál Ignácznak és Sánta honv. minisz. tanácsosnak már rég egyengetetik az utat a jelöltségre, s így ott — a mint látszik — négyen vagy öten is lesznek, akikből egy honatyát lehetend választani. A csik-somlyói vál. kerületben azonban hogy ki, vagy kik lesznek a volt képviselőnek versenytársai? arról még a krónika mélyen halgat. — Csik-Szeredában Márkus István mint említők az egyedüli jelölt. Egyébíránt központi választmány is a követválasztási előmunkálatokkal már annyira haldott, miszerint nincs ok az iránt agódní, hogy a július 1—10-ig kitűzött idő alatt a követválasztás e saéken is meg ne történhessék.

Széken Eber Nándor, e kerület volt képviselője f. hó 6-án tartá beszámoló beszédét. Nagy lelkesültséggel fogadtatott, a kerület neki egyhangulag bizalmat szavazott s egyhangulag ismét föllepítet. Más jelöltre szó sincs.

Kővárvidéken. A nagy-somkuti kerületben Pap Sándor ügyvéd (szabadelví) és Medán Endre árvaszéki elnök (nemzetiségí) fognak képviselői jelöltekl föllepni. A kisnyíresi választókerületben Pap Zsigmond szabadelví, s Bartal Györgyöt emlegetik. Pap Zsigmond Szebenbe utaztatában meglátogatandja választókerületét is.

Nagy-Szebenben junius 8-án a város és széki bizalmi férfiakból választási bizottság alakult meg. A bizottság a megyesi szász nemzeti program alapján áll s a többi szász kerületekben megalakult és alakulandó bizottságokkal egyértelműleg — valószínűleg a szász clerus és Teutsch utasítása szerint — fog eljárni.

Beszterozén junius 8-án az az napra egybehívott megyegyűlés után szintén alakítanak ilyen action s comitét, melynek ugy látszik nagy részben az a czélja, hogy a szász ultrák megválasztatását s a mérsékeltabb elem kizárását elősegítsék.

Deák Ferencz nagy hazánkfát ma délelőtt kéri fel a budapesti belváros választói, hogy fogadják el újra e kerület képviselőségét.

Debreczenben a függetlenségi párt Tisza Kálmánnal szemben is lépetett föl ellenjelöltet, Verchovay Gyula az „Egyetértés Magyar Ujság“ munkatársának személyében.

Budapestén a jözséfvárosi kerületben — ugy hallja az „Ellenőr“ — az eddig emlegetett két jelölt, Steiger Gyula ur és Jókai Mór helyett — kik visszalépnek a harczteréről — báró Podmaniczky Frigyes lesz a szabadelví párt képviselőjelöltje. A terézvárosban Falk Miksa és Horn Ede fognak egymással küzdeni, újabb hírek szerint ugyane kerületben Hoffmann Pál léptetett fel.

A kolozsvári szabadelví párt választmányának hetes bizottsága holnap délelőtt fog végleg megállapodni a választmányának ajánlandó képviselőjelöltek egy vagy több személyében; eddig Szász Domokos, Bokros Elek és Hegedűs Sándor nevei vannak forgalomban. Holnap délután a pártválasztmány is gyűlést tart, melyen végleg dönt a már is meglehetősen küzdelemmel fenyegető személyes kérdésben.

Tanügy.

A románnyelv középtanodáinkon.

(Vége.)

Hogyan tanítják a románok nemzeti irodalom-történetüket, arról fölvilágosítást nem szerezhetünk: tanáraik azt, az értesítőkből ítélve, kitartóbl tanították. Már ezt magában, diktálzi a tanulmányt az iskolában, kárhóztatja a mai oktatásban; de különben sem volna megengedhető, miután a kézirat szerinti oktatás végképen elvonja magát az ellenőrző felügyeletről. Azonban sikerült mégis az ilyen kéziratok oktatás titkait felfedeznünk a kolozsvári állami tanítóképezde értesítőjéből. Találja ki a leleményes olvasó,

hogy a tanítóképezdei tanár szerint mikor kezdődik a román irodalom? talán Bazara Sándor uralkodása idejében (1330) vagy La j'só király halálakor (1382), midőn legelőször kezdett a nagy Oláhországban egy külön fejedelemség állandóan támadni? vagy az árpád házi uralkodók alatt, a mikor Moldova és Oláhország (pl. IV Béla okmányai, 1235—1270 Comania földjeként volt ismeretes? Nem nyájásolvasó, ez mind nem elég; a románirodalom sokkal régiebb, régiebb mint a magyar és német. Mi? csak ilyen régi volna? Egészen a romaiak korába ért a román irodalom. Hogy is beszéltek volna másképen Tráján legiobeli katonáik, mint oláhut? — akarom mondani románul? Krisztus után 105-től kezdődik a román irodalom második korszaka, mond a képezdei tanár. Dehát egy első régiebb korszaka is van? Van bizony, ha már románul beszéltek a romaiak Tráján idejében, mért ne beszéltek volna egész Italiában is ugy? Virgilius és Horatius románul költöttek, Cicero és Hortensius románul szónokolt, Livius és Tacitus a román nemzet történetét írták meg. Azonban az első korszak még ezeknél is tovább megy: kezdődik 1057-ben Krisztus előtt és tart egész 105-ig Kr. u. Itt már megvalom, elhagyott képzeld erőm: visszagondoloktam a legrégiebb római írókra, Enniusra (239), Livius, Andronicus-ra (272), vissza legrégiebb görög költőkre, Homeroera (800—500). Még csak a szanszkrit nyelvemlékek maradtak hátra, a Himalaya a világ legmagasabb hegyesége táján. Ha vajjon ezt értette-e a képezde tanár 1057 alatt, ám feleljen ő róla. Annyi bizonyos, hogy ha megfahallják a francia, olasz és spanyol akademiák tudósai, mind perbe rántják a mi tanárunkat; mert ezek is legalább oly joggal mondhatják, hogy a romaiak franczián, olaszul vagy spanyolul beszéltek, mint a hogy románul beszélhettek.

Ez volna a román nyelvtanítás ügyének általános, mondhatnám, tudományos oldala. Van aztán ez ügynek egy minket különösen érdeklő, nevelésinté oldala. A román tanár nem tanítja növendékeit nyilvános honarúdlásra, felségértésre, ő tudja, hogy ezért törvénytessen lakolna. Hanem ő történetíróikkal egyetemben azt mondja: Fiam, a te őseid, a romaiak és dákok, birták egykor ezt a földet, a hol ma román, hanem a magyar az ur; a te őseid már akkor birtak gazdag irodalommal és fényes multtal, a mikor a magyarok a történelem láthatárán még nem is szerepeltek. Ilyen és ehé hasonló tanok, elhintve nyelvtanikaiban, olvasókönyveikben, történelmi kézikönyvekben, költeményeikben, dalokban, megerősítik a tanuló hitét a tanár szavában. Mire a tanuló megnő, valóságos magyar-gyűlölő dák-román rajongó lesz. Találón mondja a románainkról Roessler (Romaenische Studien, Leipzig 1871, Vorrede, p. IX) „Ezek az emberek roppantul érzékenyek, ha jelen lakhelyük „régiséget“ kétségbe vonják: de még a nemes származás dicsőségénél is többet akarnak. Ők tudniillik azt mondják, hogy Dáciának ők voltak legrégiebb lakosai régiebbek mint a magyarok németek és slávok; s ennél fogva jogosultabbak is e földön, mint ezek. És ebből azt következtetik, hogy őket a bitorolt földbirtokból egy szép reggelén ki is kergethetik. Ezen rajongók fogalma szerint — és a mi hiányzik észbeli tehetségükből ismereteiből, azt pótolják számmal — a Trájánra következő hódítások egyike sem alkothatott új jogot, Attila és Árpád sem színtételek meg soha sem azt az elévülhetetlen igényt melyet Tráján szerzett. Dacia, miután egyszer római lett, marad is római, míg a „romaiak“ élnek. A betolakodott idegenek pedig, a kik meg nem érdemletten tapossák e szent földet, el kell hogy pusztuljanak előlük, ha csak nem akarnak inkább érdemesek lenni azon tiszteletra, hogy Róma ivadékaiknak nemzetségében elveszzenek.“

A mennyiben eme tanokban tudományos ferditések rejlenek véleményünk szerint kormányrendeletek után nem lesznek elenyészhetők; de a mennyiben képesek a tanuló ifjúságot félre vezetni és őket a balázsfalvi pronounciamentókra megérlelni, a felelősség közoktatási ministerium felügyeletét illetik.

Erythros.

A „Kelet“ tekintetes szerkesztőjének.

Kolozsvárt.

Szíves volt a „Kelet“ f. hó 5-diki számában figyelmeztetni, hogy minő támadást indított hivatalos eljárásom ellen egy dubrai tanító, kifejezte egyszersmind abbéli nézetét, hogy az illető tanítónak megfogok felelni.

Csakis a „Kelet“ szíves figyelmének vi szonszásul felelek annyit, hogy éppen nem első támadás ez ellenem román lapok részéről; már többször ujitották föl azt a vádat, hogy rohamosan magyarosítok.

Ezek s a „Hon“-nak mostanában többször meguitott abbéli gyanusítása, hogy a románok s a román nyelv iránt túlságosan loyális és engedékeny vagyok, kellő mértékben megfelelek egymásnak.

Az én feleletem a kötelességem teljesítése alatt elért eredmény, a melyet a „Ke-

let-ben havonként megjelent jelentéseim híven
lúkröznék vissza.

Allandó tisztelettel;
Dérán, jun. 6.

Réthy Lajos,
tanfelügyelő.

A brüsseli merénylet.

Mult kedden Ollivier ezredes lóháton reggeli 7 órakor a Bellard utcán át a hadgyakorlati tőre tartott. Ez utca sarkán egy férfit talált útjában, ki két nő kísért, mindkettőnek kezében kő. Az ezredes nem akarván a lövönatu pálya sinjeire lépni, lovával egy mozdulatot tételez, mitől az egyik nő úgy megijedt, hogy szinte kiejtette kezéből a kő. Ez úgy felbőszította a férfit, ki a két nőt kísérte, hogy így kiáltott föl:

„Minő ostoba ezredes!” Ollivier e szavakat hallván, hátrafordult lovával, meglátta azt, ki őt e szavakkal illeté s ki épen egy követ kapott föl, hogy vele megdobja; mit észrevéve az ezredes, így szólt: „Ha elég szerencsétlen leszel arra hogy megtalálj, keresztülszúrlak kardommal.” — Az illető férfi erre elejtette a követ s az ezredes, mivel nem akarta vele folytatni a vitát, tovább ált. Az ezredes már befejezték tekintette volt az ügyet, el is feledte azt, midőn csütörtökön beállit az ezredes lakására az illető ember és elégtételt kér azon fenyegetésért, hogy őt le akarta szurni kardjával. Az ezredes erre azzal felelt, hogy (selejtével kidobta az elégtételt kereső embert.

Pénteken azonban, mikor Ollivier ezredes d. u. 4 óra tájban a Rue des Artson a kaszánya felé tartott és köszönt a szemben jövő flandriai grófnak, egy pistolylövést hallott, melynek golyója fülénél süvöltött el. Nyomban rá egy másik golyó jobb karját találta. Ösztönyszerűleg lehajította fejét és szerencséjére, mert még négy más golyó repült el fölötte.

A flandriai gróf egyik segéde a gyilkosra rontott és kardjával egyet vágott annak mellére. Erre többen oda szaladtak és megfogták azt az embert, ki ugyan az a kiről fennebb szó volt. Ott termetek a rendőrök is — és miután sebe nagyon vérzett, bekisérték a st. Jean kórházba. Az ezredes sebe nem életveszélyes. Az izgalom az utcákon e jelenet következtében szerfölött nagy volt. Mihelyt az esemény köz tudomásra jutott, nagy embertömeget sietett az ezredes lakására meg tudandó hogy létét. — Malon pénzügyér és Aspremont küldött egyezzerre jelentek meg az ezredesnél, nem sokára oda érkezett a királyi ügyész is, hogy a vizsgálatot megindítsa.

A merénylet elkövetője Arnaudtsnak nevezi magát, 35—38 éves, nejjével boldog házassági viszonyban élt, természetére tüpe és gyenge testalkotású. A merénylet színhelyén sok hidegvért tanusított. Midőn a rendőr őt elfogta és galléron ragadta, így szólt: „Uram, ne szoriton ön oly nagyon.”

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jun. 9. 1875.

— **Lapunk rendes levelezőit és vidéki barátait** tisztelettel kérjük, hogy a választási mozgalmakról minél gyorsabban értesíteni sziveskedjenek akár levél, akár táviraton útján, mely utóbbiak költségeit megtéríti a szerkesztőség.

— **Dr. Krausz Emil** hazánkfa az osztrák főváros elsőrendű opera-éneke, erdélyi körútjában, mint említők, Kolozsvárt is fel fog lépni és pedig e hó végén a nyáriszínházban és csupán egy előadásban, a melyen a következő szerzők által írott művekben lesz alkalmunk gyönyörködhetni: Rubinstein, Brahms, Bach, Franz Robert, Des-sauer, Löwe, Esser. Kíváncsian várjuk művész hazánkfa vendégszerelését.

— **Blaháné** asszony tegnap (junius 9.) Szigligeti és Balázs Sándor „Strike”-jában megmagyarázta, hogy miért él némely darab, ha még oly gyenge alkotás is, oly sokáig s épen a fővárosi színpadon. Olyan tüzről pattant me-nyecskénél, mint tegnap Blaháné volt, még álmodni sem lehet eredetibbet, kedvesebbet, igaz-zóbbit. Aztán azok a gyönyörűbbnél gyönyörűbb dalok, melyek annyi hangon hozták rezgésbe a szív minden húrját, melyek oly édesen tudnak beszélni, enyelegni, sirni, tombolni örömben és fájdalomban, magukkal ragadva a le-büvölt hallgatót is, ki csak akkor veszi észre, hogy mindez nem álom, a mikor körülte fel-zug a viharos taps! S ha Blaháné mellé vesz-zük még Tamásit: tökéletesen értjük, hogy miként kerülhetett a „Strike” legelső rangú magyar színpadra. Tamásinak fölélmélésével azonban nem akarunk semmit sem levonni a mi Tamá-sink: Vidor tegnapi érdemeiből, (Kovács Jenő) — Tamási tavalyi vendégszerelésén kívül — még nem volt jobb kezében a kolozsvári színpadon; s leszámítva a bágyadságot, mely egész játékán végigvonult s mely miatt nem tudott a szerep alapjellégének megfelelően több tüzet, több hevet önteni a kaczkács kovácslegénybe, ezt leszámítva, tegnapi játékával is meg lehet-tünk elégedve, dalai meg épen méltóan sora-

koztak korábbi előadásaihoz. A jó Tinodi gyönyörű szép nótáját igen-igen szépen exequálta, mit érdemeül számítnak föl, egészen eredeti, elődjétől elütő felfogással s kivitelével. A többi szereplők közül Szentgyörgynek (István bácsi) nála az ily genréű szerepekben már megszokott gondos és nagyon szép játékát, Mátrának (Lajos) némitulzástól nem épen ment, különben találó alakítását és Kassait meg Philippovicsét tartjuk kiemelendőknek.

— **A helyi katonatiszti előkészítő iskola** növendékei junius 14-én a „Törökvágáson” junialist rendeznek.

— **A helybeli m. kir. keleti vas-ut** iparosai junius 20-án rendezik junialistukat a Törökvágáson, melynek kezdete reggeli 7 órára, vége este 10 órára van határozva.

— **A „Dalkör”** is szándékozik — a mint értesülünk — egy junialist rendezni, a melynek megtartási napjait szintén junius 20-át halljuk jeltetni, a mi egyfelől mert az egytemi ifjúság junialistához (jun 23) igen közel esik, másfelől mert ugyanazon napon is van más junialis, az egyestre nézve nem lenne cél-szerű. Helyesebb lenne talán julialist rendezni julius első napjaiban.

— **Szilágyi Miklós**, m.-vásárhelyi kir. ügyész f. hó 9-én éjjel rövid idei betegeskedés után megszűnt élni s temetése f. hó 11-én d. u. 3 órakor lesz, M.-Vásárhelyt.

— **N.-Szebenből** írják nekünk: Radnóth-fáy Gábor cs. kir. huszárfőhadnagy eljegyezte Telmann Selma, Tellman Gottfried főorvos és kir. tanácsos szeretetreméltó, ritka műveltségű leányát.

— **Dr. Bierman Mihály** a nagy-szebeni magyar királyi jogakadémia jeles képzettségű tanára lefordította dr. J. hering Rudolf göttingai egytemi tanárnak „A jogtudomány a mindennapi életben” című munkáját, mely a közönséges élet eseményeihez fűzött könnyű jogkérdések gyűjteménye. A Zilahy kiadásában megjelent csinos kiállítású kis füzet ára 60 kr s a római jog esetleg a magyar és osztrák magánjog alapján tartandó gyakorlati special collegiumokra előnyösen felhasználható.

— **A Háromszéken** követjeltől képen fellépő ifj. Abrányi Kornélról a Senyei párti „Magyar Politika” írja, hogy Abrányia leg-utóbbi napokig politikai munkatársa volt, most képviselőjelöltül lépett föl Erdélyben, szabadelvű párti programmal.

— **Erzsébetvárosról** írják Dr. Patrubány Gergely, Budapest tisztí főorvosa, mint Erzsébet városnak régebb óta országos képviselője, legközelebb tartá beszámoló s egyuttal elbucuszó beszédét. Patrubány az inkompatibili-tási törvény miatt nem lehet többé képviselő Utódja iránt még nincs megállapodás.

— **Meghívás.** Aranyosszék főkirálybi-rája báró Kemény György ur Ömlétségának megbízása folytán, a Nemesszék törvényhatósá-gi képviselő bizottságát Felvinczre folyó hó 19-én d. e. 9 órakor tartandó rendes közgyű-lésre az állandó választmány pedig azt megölö-zőleg junius 17-én d. e. 9 órára hivatalos tisztelettel meghívom: T á r g y a i l e s z n e k : Szentesített törvény czikké kihirdetése, felsőbb rendetek tárgyalása: társörvényhatósági át-iratok felolvasása; a lemondás által üresedésbe jött alkirálybírói állomásnak választás útján betöltése s több keblü ügyek elintézése. Ns. Aranyosszék helyettesített alkirálybírójától Fel-vinczen, 1875. jun. 8-án. Tarsoly G á b o r s. k. főjegyző.

— **Felvinczről** írják, hogy ott sűrű esőzés és nehéz idő jár. Tegnap délbén, midőn két leányka a mezőről esőzés és villámlás közt a városba bejövendő volt; a villám leca-pott s az egyiket agyoncsolyította, másik tes-tének pedig fölfelít végig annyira megszagatta, hogy annak következtében eszméletlenül a földre rogyott, s megmaradásához nem sok re-mény van.

— **Egy végzett jogász**, ki a bírói állam vizsgát letette, az itt divó három nyelv-ben járatos egy iteni ügyvédi irodában alkalmazást keres.

— **Wertheim-cassa ellopása.** Hát-szegen közelebből ellopták éjjel Bernád Mik-lós ügyvéd Wertheim-székényét, kibontván az utcáról az iroda rácszatát. Másnap a szekrény feltörve az erdőben találtatott, természetesen kiürítve. A kár valami 2000 frt. Hátszegen ez nem első eset, mert pár év előtt az adóhivatal leszöggett vasas ládját lopták volt el épen ily módon.

— **Tűzvész.** Mult vasárnap a héder-vári (Györm.) uradalomhoz tartozó Albert ma-jorba belesapott a villám s egyszerre az egész major lángba borult. A tűz oly hirtelen ter-jedett, hogy a majorban levő 2000 darab bir-kából csak 100 drbot tudtak megmenteni! 1900 birka és 6 ökör bennégett. Hétfőn és kedden napohszat ásták a gödröket, melyekbe ali győzték az égett és megfult állatokat elte-metni.

— **Egy szem ára hat forint.** Kö-zelebb Veszprém vidékén egy erdei csősz düh-be jővén egy paraszt ember szemét kiütötte. A megvilágtalanított fájdalompenzül és kárpótlá-sul elvesztett szeméért a csőszből 6 forintot kért, mibe ez bele is egyezett. A törvényszék sem ítéltetett meg ennél fogva nagyobb vér-

díjt. A hivatalbeli csősz most úgy beszéli el ez esetet, hogy félévi fizetését kelle adnia egy paraszt szemért, (évi fizetése 15 fitra rug-ván); az egy szemű meg úgy vélekedik, hogy egy szemmel is azt látja, a mit kettővel.

— **A spanyolok** megmaradnak spa-nyoloknak, légyen békés vagy háborús világ. — Nemcsak műkiállitást, de bikaviadalokat is ren-deznek Madridban. A közelebbi ilyen amphi-theatralis mulatságon megjelent a király nő-vére, az asturiai hercegnő s a madridi művelt körök gyöngéd hölgyei. Nyolcz hercegi és gró-fi högy ajándékozta meg óriási, drága szalag-csokrokkal a nap nyolcz felüllet hösét. A já-ték spanyol értelemben kitűnő sikerű volt, mert vér is folyt el. Mariano Canet nevű bande-rillerát, ki első jelet meg a porondon, mivel nem a műszabályok szerint támada meg a bi-kát, a dühös állat földre vetett és agyonta-posott. Egy nézőt pedig egy ökör úgy felök-lelt, hogy nyomban meghalt a szerencsétlen. El Frances nevű viador két eltört lábszárral és három szétzuzott bordával hagyta el a po-rondot, s már a legközelebbi napon meghalt. Végre az első matador, Lagaltijos csak azáltal menekült a bizonyos haláltól, hogy magát a fél rohanó bész állat előtt ügyesen földre ve-té. Husz ló hullája fedte a küzdteret a mulat-ság végeztével.

— **Remusat Károly** gróf mint táv-iratilag jelentve volt, a francia államférfiak nestora, f. hó 6. elhunyt. Remusat F. Mária mint ügyvéd és hírlapíró kezdte meg működé-sét. A juliusi forradalom után képviselőnek vá-lasztatott. Az 1836. szept. 6-án alakult kor-mányban államtitkár lett és 1840 ben marc. 1-én a Thiers kormányában, belügyminiszter-nek nevezetett ki. III. Napoleon császárságá-nak bukása után Remusat gróf, mint sokan mások, kik az alkotmányos monarchiában sze-repeltek és 1842—1870-ig lehetőleg tartózkod-tak a politikától, ismét a politikai küzdhomok-ra lépett és Thiers-rel egyetemben a köztársá-ság pártjára állott. Remusat a francia-német háború befejezése után Thiers kormányában külügyér lett s e polezon sok diplomaiiai ta-pintatot, mérsékletet tanusított, jeles államférfi-nyi tehetségeinek adta tanuileit. Hogy Thiers-nek sikerült a hadikárpótlást az utolsó gara-sig lefizetni és a francia területet megszaba-dítani a német foglaló hadaktól, ez sok mér-tékben a külügyi politika helyes vezetésének, tehát Remusatnak is érdeme, ki súlyos körül-mények között vette kezébe ezen tárczát. Együtt volt Thiers-rel egy kormányban és együtt buk-tak 1873. május 24-én.

— **Egy kis statisztika.** Kiszámítot-ták, hogy Németországban egy-egy fejre na-ponként egy messzely sör esik. Ez nem is sok. De elfogy e szerint naponként 40 millió me-szely sör: ennek ára 2 millió tallérnyi, — évenként 730 millió tallérnyi — sört. 730 mil-lió tallér kerek számmal 3 milliárd frankot tesz. Más szavakkal, érthetőbben: négy év óta, a versailles béke után, a németek azt az 5 milliárd frankot, melyet Franciaország sarcz-képen fizetett, több mint háromszorosan meg-itták sörben.

— **Don Alfonso** és neje Magyaror-szágon vannak; és pedig — mint a „N. Fr. Pr.”-nak Gráczból távirják — 7-én utaztak Sárvárra (Vasmegye). Gráczba e forrás szer-int egy hét mulva térnek vissza.

— **A mont-cenisi** alagut bevégzté-nek emlékére, mely nagyszerű mű hossza 13 ezer méter tesz, most egy szobrot terveznek, mely a Mont-Cenisből került különböző kővekből ösz-szeállított sziklacsoportot kép ezend, négysze-res embernagyságu legyőzőt. titán alakokkal s a szikla tetején a modern tudomány géniu-sa kiterjesztett szárnyakkal. E szobor Turin alkotmányterén (Piazza dello statuto) fog 2 év alatt felállitattni, honnét a Mont-Cenisre a leg-szebb kilátás van.

— **Ritka madársereg** mutatkozott mult hó közpe táján Besztercebánya környékén. Eleinte azt hitték, hogy seregélyek, de közelebből tekintvén, meggyőződtek, hogy szín-re, hangra magaviseletre egészen mások, s mi-után sikerült néhányat elejteni, meggyőződtek, hogy déli Ázsiában s Afrikában lakó rózsaszínű seregélyrigók. E madár fajról a „H.” Be-yer Henrik tanár tollából igen érdekes leírást közöl.

— **Gratiolet** fanczia tanár közelébb a csókról tartott fölolvasást. A hallgatóság a pi-káns értekezést zajosan megtapsolta. Gratiole-többek között így határozta meg a csókot: „Csókolni annyit tesz mint boire l'ame, a lel ki ital, mely minden más italtól abban különbö-zik, hogy nála minden az italt tartalmazó edény minőségétől függ.”

— **A mesterséges vaj készítése.** A szákezü ipar ép úgy, mint a nyerszedési vágy jó ideje, hogy feltalálta miként lehet a a városokban igen megrálgult vaját olcsóbbá tenni a nélkül, hogy beléértke veszteséget szenvedne. Ha két tont marhazsirt (vagysis szagta-lanított fagygyút) apró darabokra vagdalunk s aztán hideg vízzel párszor kimossuk és eny-he melegnél egy messzely friss tehéntejsűrű-vel s ugyanannyi vízzel összeolvasztunk, ezen keveréket aztán mindaddig keverjük az enyhe melegen, míg az összes viszmeny-

nyiség teljesen el nem párolgott és végre az egész visszamaradt fogékony zsirt sűrű vász-nen átszűrjük és kihűlni hagyjuk egy az ol-vasztott vajhoz egészen hasonló minőségűsira-dékat kapunk, melyet csak vegyi vizsgálat ál-tal lehet amatőrlé biztosan megkülönböztetni.

— **Rubeleöz** Indic asszony párisi ope-rette énekesnő (ki valaha az „Eldorado” „sör-muzsája” volt) jelenleg Szt.-Péterváron ven-dégszerepel s bevételéről csodadolgokat ír a „Figaro”. Hat hét alatt 16,000 franknyi évi jövedelmet szerzett magának s e mellett 130 ezer franknyi ékszer kapott ajándékba. A hi-deg klíma, úgy látszik, épen nem mérsékli a bőszi-űv oroszok tüzeit, ha valaki képes lángra gyujtani lelkesedését, úgyancsak pazarul do-bálják a rubeleket.

— **Bécából Genfig.** Dr. Würzer si-keresen előhalad útjában Bécából Genfig. Wür-zer ur arra fogadott, hogy 15 nap alatt gya-log elmegy Bécából Genfig, fogadási összeg 2000 frt. Würzer egy lovas kiséri, ki tanuul szolgál. Würzer eddig, a program szerinti időben, elérkezett Innsbruckba.

— **Nagy áldozatkészség.** Windisch-grätz hercegnő — mint a „P. Ll.”-nak távir-ják — 300,000 frtot ajándékozott Don Carlos céljainak megvalósítására.

— **Gyorsaság** amerikai vaspályán. Uj-Jersey államban Jerseytől Tsenton-ig történt a gőzmozdony leggyorsabb mentene, melyet eddig följegyeztek. A nevezett két város között 92 kilométernyi távolság létezik, melyet a ugyne-vezett „Newpaperstrein” (hírlapvonat) 59 perc alatt futott be.

KÖZGAZDASÁG

A növénymagvak termeléséről.

A statisztikai kimutatásokból láthatjuk, hogy növénymagvaink mily nagy részét hozzák külföldről s ennek következtében mily jelentő-ségű összeg pénz szivárog hazánkból idegen kézbe.

Érdekes volna kikutatni okát, hogy lát-hassuk, vajjon kényszerítve vagyunk mi erre? Azt fogják mondani, hogy az eddigi igen nagy munka-bér miatt nem lehetett ezen igen jöve-delmező termelést folytatni, azonban ez nem áll, mert a külföldi munkásokat, kiket a mag-termelésnél alkalmaznak, jobban fizetik, mint a mi munkásainkat; sokkal nagyobb baj az intenzív földmívelés hiánya, a mennyiben igen sok fontos termékkel, sehogys tudunk bol-dogolni. Midőn tíz évvel ezelőtt egyes testüle-tek ösztönzésére kísérletek tettek ebben a tárgyban, az eredmény oly csekély volt, sőt egyeseknek nagy károkat kellett szenvedni.

De hogy jártak el az ilyenek? Azt hit-ték, hol a buza és árpa megerem, ott a mag-termelő is boldogul: elhanyagolták a talaj szükséges javítását s azt vették észre, hogy csak elnyomorodott, kevés tartalmu mag ter-mett! belátták, hogy a magtermelésre szánt növényekkel másképp kell elbánni, a tél előtt kétszeresen mély szántás s jó trágyázás szük-séges, hogy a talaj puha legyen, tele növény-tápanyaggal, hogy a növény-feljődése első pe-riodusában képes legyen gazdag levél és szár hajtásra, mert ettől függ az eredmény. Ta-pasztalatlanok és tudatlanság következtében mindez elmaradt, ugy a magbehozatal ezután is virágzott, a saját pénzviszonyaink kárá-ra s a külföld igen nagy hasznára, a meny-nyiben sok német magvát hazánk importálta.

Az igaz, hogy p. o. Magyarország nagy sikjain egy termelő sem számíthat normális termésre, az eredményt kérdésessé tehetvén a teméntelen rovar, ellenben a városok legköze-lebbi környéke — melyet majd mindenütt ker-tek koszoruznak — hol a trágya is nagymeny-nyiségben és könnyen kapható, a magtermelés-re igen alkalmas volna.

Ha meggondoljuk, hogy Hannoverben, hol huszonöt évvel ezelőtt nagyban megkezdet-ték a répa-mag termelését, ugy szerveződött a termő helyék bérösszege, ha meggondoljuk, hogy a Rajna melletti tartományok, Würten-berg, Baden és Bajorország déli részének bir-tokviszonyait, a jövedelmes magtermelés egé-szen jobb karba hozta, sőt jelenben is folyto-nosan javítja, mivel nemcsak Ausztria és Oroszország, de Európa többi tartományai is — a földmívelés emelkedésével — a nevezett mag-termelő országoknak mindig nagyobb készletét fogyasztják el, jogosan ébredhet fel bennünk azon megbecsátható óhajtas; vajha a mi or-szágunk is részt vehetne a kivitel hasznából.

Erfurt, a magtermelés következtében, hirtelen gazdag és híressé lett és bátran ál-lítjuk, hogy a magtermelés adott alkalmat ar-ra, miszerint körös-körül nagytávolságra a vá-rostól, egy intenzív mívelésre szánt hely sza-kasztatott ki, melyet a földmívelés oly magas fokára emelték, hogy mintaul szolgálhatott az egész országnak.

Hamut a rétekre.

Tagadhatatlan, hogy kivált a posványos, lágy, vagy nagyon kemény talaju rétre, leg-jobb trágya a hamu. Különösen a fahamu, mi-vel jelentékeny mennyiségű phosphor és szén-savat tartalmaz, könnyen oldható állapotban.

23 krajezárral nincs megfizetve, sőt még 30-al sem, a cali- és phosphorsav, a mennyi körülbelül egy vőkában van. Ha a fa-hamu, jelentékeny mennyiségű más hamuval van ve-gyítve, p. o. turfa-hamuval igen csökken érté-ke. Például ép a turfa-hamu, különböző jövegyü-letek mellett, sok vasat is tartalmaz, a mi ér-tékét nagyon csökkenti.

Az oly szenek, mint például: a kőszén, csaknem értéktelenek, legfeljebb a posványos réteken használnak. Az idő felett, hogy mikor kell a hamu-trágyát alkalmazni, még nem egyeztek meg egészen. Bár az őszi hintésnek nagyon sok haszna van, de nem zárja ki, hogy tavasszal ne lehene a hamuval való trágyá-zásnak ép oly szép eredménye, mint ősszel. A mennyiség a hamu minőségéhez képest alig meghatározható.

Holdonként (1 hectar = 1 hold, 1180 □ öl) 20—120 mázsa közt ingadozik.

A vetések állásáról.

Torn a. Május havában kétszer volt eső, mely alig hatott a növényzet gyökéréig, s ezt is hamar kiszáritották az erős szelek. Az őszi vetés sok helyen foltos, a lapályosabb földek-ben jobb, de nagyon elgyomosodott. A tavaszi vetemények ritkán keltek és nehezen fejlődnek. A rétek közepmenységű, igen jó szénát ígér-nek. Szőlő és gyümölcsben bő termés mutat-kozik.

Arad. Az őszi vetések ámbár nem na-gyon sűrűen, mégis megnyugtató reményt nyuj-tanak s ha még jövő hó elejeig esőt kapnánk (megtörtént) talán bő termést remélhetnénk. A repeze különböz, a szerint t. i., a mint a rovarok többé kevésbé pusztították, helylyel-közel egészen meg van virágjától fosztva, de vannak oly röldek is, hol sőtellenül maradt és szépen le-virágzik. Az árpa jobban áll, mint a lassan fejlődő és több nedvességet igénylő zab. A ten-geri jól kelt s már mindenütt meg van kapál-va. Szőlők igen buján és egészségesen hajtának. Széna lesz annyi, mint a muli esztendőben.

Bék és a vetések kétszeri meleg eső után kissé javultak, — meglehetősen állanak. Gyü-mölcsfák virágait a szipoly tönkre tette. Szőlő gazdagon fűrtözök.

Csanád. Őszi buza, daczára, hogy mult héten jó eső volt, lassan halad előre, — még eddig egészséges. Rozs ritka és vékony száru alig fog középtermést adni. Reppeze a mi ke-vés van vetve — jobbadán kiveszett, Árpa, zab még eddig jó. Kukuricza általában egy-aránt szépen kelt, — most kapálják. A gyü-mölcsfák virágait a szipoly és veres bogár le-rágták, mely bogarak annyira el vannak sza-porodva, hogy ha az ember kinnjár, egész ru-háját ellepik. Félő, hogy a gyümölcsfák elvi-rágnáza után a buzakalászokat is meg fogják támadni.

Csongrád. Május 10-ike óta több izbeni, bár gyenge esők folytán az őszi és tavaszi ve-temények kielégítő növénynek indultak; a buza még mindig nem elég bokrosodott és gazos. A tavaszi vetések, ha még néhány esőben része-sülnek, bő termést nyújthatnak. Kaszálók jól állanak.

Szabolcsa. Gyakori apróbb esőzések foly-tán az összes vetések jól állanak. Buza ki-vált az ugarföldekben, igen jó. A rozs kalá-szaiban az ugynevezett fénylő bogár kezd kárt tenni. A gyümölcsfákat hernyók, a szőlőket hangyák pusztítják.

Erdélyrészi piacok árjegyzéke.

— **A kolozsvári** piac árai junius hó 10-ről 1875. (auszt. mérő.) Tisztabuza 4 frt 15 kr. elegybuza 2 frt 80 kr, rozs 2 frt 10-kr, zab 1 frt 25 kr, széna 1 frt 40 kr, egy öl fa 9 frt — kr, alomszalma — frt 80 kr, zsup-szalma — frt 95 kr, marhahús 21 kr, kony-haliszt 6 kr, borsó 16 kr, lencse 24 kr, pa-szuly 20 kr, köles 20 kr, burgonya 1 frt — kr, disznózsír — frt 52 kr, hagyma 10 kr, fokhagyma 15 kr, árpa mérője 1 frt 65 kr. törökbuza 2 frt. 20 kr.

Kolozsvárt, 1875. jun. 10.

A városi kapitányságtól
In cze J ó z s e f,
t. alkapt.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Junius 8-én 5% Metaliques 7015 frt. Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 7445 — frt. 1860-iki államkölcsön 112.30 Bankrésze-nyek 965. — Hitelrészenyek 23.210 London 111.55 frt. Ezüst 10215 Cs. kir. arany 524 —. Napoleonor 889. 1/2 100 mark németér-tékü 54.45. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 82.50 Temesvári 80.25 Erdélyi 79. — Horvátországi 82.75.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Nyilttér.

Érdekes

id. Hekscher Samunak Hamburgból a mai számunkban megjelent **szerencse hirdetése**. E ház a nyert összegek pontos és hallgatag kifizetése által helyett és a vidéken, oly jó hírnevet szerzett ma-gának, hogy mai hirdetésére e helyen is mindenkit figyelmeztetünk.

A „Székely egyleti első takarékpénztár” rendkívüli közgyűlésre,

ezennel tisztelettel meg hívatnak.
Azon t. tagok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, fölhatalmazott rész-
vényesek által is képviselhetik magokat.

A közgyűlés főbb tárgyai lesznek:

- 1.) A nms. m. k. földmívelési ipar- és keresk. ügyi miniszteriumhoz meg-
erősítés végett föltérjesztett, de bizonyos pontokban kifogásolt alapszabályoknak
a leirat értelmében eszközözendő módosítása és végleges megállapítása.
- 2.) Az elhalt, vagy kilépett választmányi tagok tisedésében lévő hely-
nek betöltése.
- 3.) Csekélyebb fontosságú jelentéstételek és fölmerülhető indítványok.

Kelt a „Székely egyleti első takarékpénztár” választmányának Sz.-Udvarhelyi,
1875. június-hó 6-kán tartott gyűléséből.

BOD KÁROLY, SOLYMOSSI JÁNOS,
v. jegyző. aligazgató elnök.

Szerencse-tudósítás.

Főnyeremény
esetl. 375,000 márka
a nyertesekért
kezeskedik
az állam.

Főhívás résztvevésre a hamburgi államtól biztosított nagy pénz-kisorsolás
nyeremény-esélyeiben,

(252) a melyben (5—6)
7 millió 772,000 bir. márkát
kell okvetlen nyerni.

E pénzkisorsolás nyereménye, a melynek természetileg csak 82,000 aranyja van,
a következők: u. m. egy nyeremény esetl. 375,000, különösen 250,000, 125,000,
80,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000, 4-szer 30,000 és 21,000, 3-szor
20,000 és 15,000, 29-szer 15,000, 12,000 és 10,000, 34-szer 6000, 46-szor
4800 és 4000, 206-szor 3600 és 2400, 418-szor 1800, 1500 és 1200, 1121-
szer 600, 360 és 300, 19,320-szor 240, 131, 120 és 60, 21,314-szer 48, 24,
18, 12 és 6 bir. márka, a melyek kevés hó alatt 7 osztályban bizonyosan el fog-
nak dőlni.

Az első nyeremény-húzás hivatalosan
f. é. június 16-ra és 17-re
van kitűzve, a melyre
egy egész eredeti sorsjegye ára csak 3 forint
egy fél " " " " " 1 " 50 kr.
egy negyed " " " " " " 75 kr.

s ezen, az állam által biztosított eredeti sorsjegyeket, (nem tiltott igér-
vényeket) az ár bérmentes beküldése mellett — legjobban ajánlott levél-
ben — a legközelebbi vidékekre is pontosan megküldöm.

Minden résztvevő eredeti sorsjegye mellett megkapja tölem ingyen az állam —
pecsételt elhatárolt eredeti sorsjegyet a húzás után minden felhívás nélkül a hiva-
talos nyeremény — kimutatást.

A nyeremény-pénzeket egyenesen és titoktartás mellett azon-
nal pontosan fizetem a résztvevőknek.

Minden megrendelést egyszerűen postautalvánnyal,
vagy ajánlott levél által tehetni.

Tessék tehát a megrendelésekkel bizalommal hozzám fordulni
id. Heckscher Samu,
bank- és váltóüzlet tulajdonos Hamburgban.

(273) **Britannia-ezüst** (1—25)

az egyetlen fém,
a mely mindig fehérnek marad mint az ezüst,
s Angliában majd minden finomabb háztartásban találhatók, mert oly jó, mint az ezüst, ára pedig szinte csak
húszad-részt teszi a valódi ezüstnek, a Britannia-ezüst pedig a következő árakban csupán

BRESSLER M. angol fémárú-tárában
Bécs, Stadt, Schottengasse 9 sz.

Kaphatók:
Kávékanál, 1 darab 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr.
Teaszele, 1 darab 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr.
Ezüstkanál, 1 darab 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr.
Kés, villa, egy pár csak 80 kr. (ezüsttárgy). —
Teaszele, 1 darab 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr. 1 ft. nyéllel
vagy anélkül.
Pálók, 1/2 tucat csak 2 ft. 50.
Tájszék, 1/2 tucat 2 ft.
Asztalkendő csipet, 1/2 tucat 2 ft. 50.
1 borostyán, 60, 80 kr. 1 ft. 20.
1 ezüstkör, 80, 90 kr. 1 ft.
1 kész gyertyatartó, 60, 80 kr. 1 ft. 1 ft. 50.

Gyertyatartók, fémek, nagyok, párja ft. 3, 3.50,
4, 4.50, 5, 6.
Csomócsiszor, 1/2 tucat 3 ft. 50.
Gyertyatartó, 1/2 tucat ft. 1.50, 2, 2.50.
Tájszék, 1 darab 60, 80 kr. 1 ft. 1.50, 1.50.
Levesmerő, 1 darab ft. 1.20, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3.
Feszítők, valódi aranyozva s ezüsttel kirakva,
1 darab 12, 15, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000, 1010, 1020, 1030, 1040, 1050, 1060, 1070, 1080, 1090, 1100, 1110, 1120, 1130, 1140, 1150, 1160, 1170, 1180, 1190, 1200, 1210, 1220, 1230, 1240, 1250, 1260, 1270, 1280, 1290, 1300, 1310, 1320, 1330, 1340, 1350, 1360, 1370, 1380, 1390, 1400, 1410, 1420, 1430, 1440, 1450, 1460, 1470, 1480, 1490, 1500, 1510, 1520, 1530, 1540, 1550, 1560, 1570, 1580, 1590, 1600, 1610, 1620, 1630, 1640, 1650, 1660, 1670, 1680, 1690, 1700, 1710, 1720, 1730, 1740, 1750, 1760, 1770, 1780, 1790, 1800, 1810, 1820, 1830, 1840, 1850, 1860, 1870, 1880, 1890, 1900, 1910, 1920, 1930, 1940, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020, 2030, 2040, 2050, 2060, 2070, 2080, 2090, 2100, 2110, 2120, 2130, 2140, 2150, 2160, 2170, 2180, 2190, 2200, 2210, 2220, 2230, 2240, 2250, 2260, 2270, 2280, 2290, 2300, 2310, 2320, 2330, 2340, 2350, 2360, 2370, 2380, 2390, 2400, 2410, 2420, 2430, 2440, 2450, 2460, 2470, 2480, 2490, 2500, 2510, 2520, 2530, 2540, 2550, 2560, 2570, 2580, 2590, 2600, 2610, 2620, 2630, 2640, 2650, 2660, 2670, 2680, 2690, 2700, 2710, 2720, 2730, 2740, 2750, 2760, 2770, 2780, 2790, 2800, 2810, 2820, 2830, 2840, 2850, 2860, 2870, 2880, 2890, 2900, 2910, 2920, 2930, 2940, 2950, 2960, 2970, 2980, 2990, 3000, 3010, 3020, 3030, 3040, 3050, 3060, 3070, 3080, 3090, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3150, 3160, 3170, 3180, 3190, 3200, 3210, 3220, 3230, 3240, 3250, 3260, 3270, 3280, 3290, 3300, 3310, 3320, 3330, 3340, 3350, 3360, 3370, 3380, 3390, 3400, 3410, 3420, 3430, 3440, 3450, 3460, 3470, 3480, 3490, 3500, 3510, 3520, 3530, 3540, 3550, 3560, 3570, 3580, 3590, 3600, 3610, 3620, 3630, 3640, 3650, 3660, 3670, 3680, 3690, 3700, 3710, 3720, 3730, 3740, 3750, 3760, 3770, 3780, 3790, 3800, 3810, 3820, 3830, 3840, 3850, 3860, 3870, 3880, 3890, 3900, 3910, 3920, 3930, 3940, 3950, 3960, 3970, 3980, 3990, 4000, 4010, 4020, 4030, 4040, 4050, 4060, 4070, 4080, 4090, 4100, 4110, 4120, 4130, 4140, 4150, 4160, 4170, 4180, 4190, 4200, 4210, 4220, 4230, 4240, 4250, 4260, 4270, 4280, 4290, 4300, 4310, 4320, 4330, 4340, 4350, 4360, 4370, 4380, 4390, 4400, 4410, 4420, 4430, 4440, 4450, 4460, 4470, 4480, 4490, 4500, 4510, 4520, 4530, 4540, 4550, 4560, 4570, 4580, 4590, 4600, 4610, 4620, 4630, 4640, 4650, 4660, 4670, 4680, 4690, 4700, 4710, 4720, 4730, 4740, 4750, 4760, 4770, 4780, 4790, 4800, 4810, 4820, 4830, 4840, 4850, 4860, 4870, 4880, 4890, 4900, 4910, 4920, 4930, 4940, 4950, 4960, 4970, 4980, 4990, 5000, 5010, 5020, 5030, 5040, 5050, 5060, 5070, 5080, 5090, 5100, 5110, 5120, 5130, 5140, 5150, 5160, 5170, 5180, 5190, 5200, 5210, 5220, 5230, 5240, 5250, 5260, 5270, 5280, 5290, 5300, 5310, 5320, 5330, 5340, 5350, 5360, 5370, 5380, 5390, 5400, 5410, 5420, 5430, 5440, 5450, 5460, 5470, 5480, 5490, 5500, 5510, 5520, 5530, 5540, 5550, 5560, 5570, 5580, 5590, 5600, 5610, 5620, 5630, 5640, 5650, 5660, 5670, 5680, 5690, 5700, 5710, 5720, 5730, 5740, 5750, 5760, 5770, 5780, 5790, 5800, 5810, 5820, 5830, 5840, 5850, 5860, 5870, 5880, 5890, 5900, 5910, 5920, 5930, 5940, 5950, 5960, 5970, 5980, 5990, 6000, 6010, 6020, 6030, 6040, 6050, 6060, 6070, 6080, 6090, 6100, 6110, 6120, 6130, 6140, 6150, 6160, 6170, 6180, 6190, 6200, 6210, 6220, 6230, 6240, 6250, 6260, 6270, 6280, 6290, 6300, 6310, 6320, 6330, 6340, 6350, 6360, 6370, 6380, 6390, 6400, 6410, 6420, 6430, 6440, 6450, 6460, 6470, 6480, 6490, 6500, 6510, 6520, 6530, 6540, 6550, 6560, 6570, 6580, 6590, 6600, 6610, 6620, 6630, 6640, 6650, 6660, 6670, 6680, 6690, 6700, 6710, 6720, 6730, 6740, 6750, 6760, 6770, 6780, 6790, 6800, 6810, 6820, 6830, 6840, 6850, 6860, 6870, 6880, 6890, 6900, 6910, 6920, 6930, 6940, 6950, 6960, 6970, 6980, 6990, 7000, 7010, 7020, 7030, 7040, 7050, 7060, 7070, 7080, 7090, 7100, 7110, 7120, 7130, 7140, 7150, 7160, 7170, 7180, 7190, 7200, 7210, 7220, 7230, 7240, 7250, 7260, 7270, 7280, 7290, 7300, 7310, 7320, 7330, 7340, 7350, 7360, 7370, 7380, 7390, 7400, 7410, 7420, 7430, 7440, 7450, 7460, 7470, 7480, 7490, 7500, 7510, 7520, 7530, 7540, 7550, 7560, 7570, 7580, 7590, 7600, 7610, 7620, 7630, 7640, 7650, 7660, 7670, 7680, 7690, 7700, 7710, 7720, 7730, 7740, 7750, 7760, 7770, 7780, 7790, 7800, 7810, 7820, 7830, 7840, 7850, 7860, 7870, 7880, 7890, 7900, 7910, 7920, 7930, 7940, 7950, 7960, 7970, 7980, 7990, 8000, 8010, 8020, 8030, 8040, 8050, 8060, 8070, 8080, 8090, 8100, 8110, 8120, 8130, 8140, 8150, 8160, 8170, 8180, 8190, 8200, 8210, 8220, 8230, 8240, 8250, 8260, 8270, 8280, 8290, 8300, 8310, 8320, 8330, 8340, 8350, 8360, 8370, 8380, 8390, 8400, 8410, 8420, 8430, 8440, 8450, 8460, 8470, 8480, 8490, 8500, 8510, 8520, 8530, 8540, 8550, 8560, 8570, 8580, 8590, 8600, 8610, 8620, 8630, 8640, 8650, 8660, 8670, 8680, 8690, 8700, 8710, 8720, 8730, 8740, 8750, 8760, 8770, 8780, 8790, 8800, 8810, 8820, 8830, 8840, 8850, 8860, 8870, 8880, 8890, 8900, 8910, 8920, 8930, 8940, 8950, 8960, 8970, 8980, 8990, 9000, 9010, 9020, 9030, 9040, 9050, 9060, 9070, 9080, 9090, 9100, 9110, 9120, 9130, 9140, 9150, 9160, 9170, 9180, 9190, 9200, 9210, 9220, 9230, 9240, 9250, 9260, 9270, 9280, 9290, 9300, 9310, 9320, 9330, 9340, 9350, 9360, 9370, 9380, 9390, 9400, 9410, 9420, 9430, 9440, 9450, 9460, 9470, 9480, 9490, 9500, 9510, 9520, 9530, 9540, 9550, 9560, 9570, 9580, 9590, 9600, 9610, 9620, 9630, 9640, 9650, 9660, 9670, 9680, 9690, 9700, 9710, 9720, 9730, 9740, 9750, 9760, 9770, 9780, 9790, 9800, 9810, 9820, 9830, 9840, 9850, 9860, 9870, 9880, 9890, 9900, 9910, 9920, 9930, 9940, 9950, 9960, 9970, 9980, 9990, 10000, 10010, 10020, 10030, 10040, 10050, 10060, 10070, 10080, 10090, 10100, 10110, 10120, 10130, 10140, 10150, 10160, 10170, 10180, 10190, 10200, 10210, 10220, 10230, 10240, 10250, 10260, 10270, 10280, 10290, 10300, 10310, 10320, 10330, 10340, 10350, 10360, 10370, 10380, 10390, 10400, 10410, 10420, 10430, 10440, 10450, 10460, 10470, 10480, 10490, 10500, 10510, 10520, 10530, 10540, 10550, 10560, 10570, 10580, 10590, 10600, 10610, 10620, 10630, 10640, 10650, 10660, 10670, 10680, 10690, 10700, 10710, 10720, 10730, 10740, 10750, 10760, 10770, 10780, 10790, 10800, 10810, 10820, 10830, 10840, 10850, 10860, 10870, 10880, 10890, 10900, 10910, 10920, 10930, 10940, 10950, 10960, 10970, 10980, 10990, 11000, 11010, 11020, 11030, 11040, 11050, 11060, 11070, 11080, 11090, 11100, 11110, 11120, 11130, 11140, 11150, 11160, 11170, 11180, 11190, 11200, 11210, 11220, 11230, 11240, 11250, 11260, 11270, 11280, 11290, 11300, 11310, 11320, 11330, 11340, 11350, 11360, 11370, 11380, 11390, 11400, 11410, 11420, 11430, 11440, 11450, 11460, 11470, 11480, 11490, 11500, 11510, 11520, 11530, 11540, 11550, 11560, 11570, 11580, 11590, 11600, 11610, 11620, 11630, 11640, 11650, 11660, 11670, 11680, 11690, 11700, 11710, 11720, 11730, 11740, 11750, 11760, 11770, 11780, 11790, 11800, 11810, 11820, 11830, 11840, 11850, 11860, 11870, 11880, 11890, 11900, 11910, 11920, 11930, 11940, 11950, 11960, 11970, 11980, 11990, 12000, 12010, 12020, 12030, 12040, 12050, 12060, 12070, 12080, 12090, 12100, 12110, 12120, 12130, 12140, 12150, 12160, 12170, 12180, 12190, 12200, 12210, 12220, 12230, 12240, 12250, 12260, 12270, 12280, 12290, 12300, 12310, 12320, 12330, 12340, 12350, 12360, 12370, 12380, 12390, 12400, 12410, 12420, 12430, 12440, 12450, 12460, 12470, 12480, 12490, 12500, 12510, 12520, 12530, 12540, 12550, 12560, 12570, 12580, 12590, 12600, 12610, 12620, 12630, 12640, 12650, 12660, 12670, 12680, 12690, 12700, 12710, 12720, 12730, 12740, 12750, 12760, 12770, 12780, 12790, 12800, 12810, 12820, 12830, 12840, 12850, 12860, 12870, 12880, 12890, 12900, 12910, 12920, 12930, 12940, 12950, 12960, 12970, 12980, 12990, 13000, 13010, 13020, 13030, 13040, 13050, 13060, 13070, 13080, 13090, 13100, 13110, 13120, 13130, 13140, 13150, 13160, 13170, 13180, 13190, 13200, 13210, 13220, 13230, 13240, 13250, 13260, 13270, 13280, 13290, 13300, 13310, 13320, 13330, 13340, 13350, 13360, 13370, 13380, 13390, 13400, 13410, 13420, 13430, 13440, 13450, 13460, 13470, 13480, 13490, 13500, 13510, 13520, 13530, 13540, 13550, 13560, 13570, 13580, 13590, 13600, 13610, 13620, 13630, 13640, 13650, 13660, 13670, 13680, 13690, 13700, 13710, 13720, 13730, 13740, 13750, 13760, 13770, 13780, 13790, 13800, 13810, 13820, 13830, 13840, 13850, 13860, 13870, 13880, 13890, 13900, 13910, 13920, 13930, 13940, 13950, 13960, 13970, 13980, 13990, 14000, 14010, 14020, 14030, 14040, 14050, 14060, 14070, 14080, 14090, 14100, 14110, 14120, 14130, 14140, 14150, 14160, 14170, 14180, 14190, 14200, 14210, 14220, 14230, 14240, 14250, 14260, 14270, 14280, 14290, 14300, 14310, 14320, 14330, 14340, 14350, 14360, 14370, 14380, 14390, 14400, 14410, 14420, 14430, 14440, 14450, 14460, 14470, 14480, 14490, 14500, 14510, 14520, 14530, 14540, 14550, 14560, 14570, 14580, 14590, 14600, 14610, 14620, 14630, 14640, 14650, 14660, 14670, 14680, 14690, 14700, 14710, 14720, 14730, 14740, 14750, 14760, 14770, 14780, 14790, 14800, 14810, 14820, 14830, 14840, 14850, 14860, 14870, 14880, 14890, 14900, 14910, 14920, 14930, 14940, 14950, 14960, 14970, 14980, 14990, 15000, 15010, 15020, 15030, 15040, 15050, 15060, 15070, 15080, 15090, 15100, 15110, 15120, 15130, 15140, 15150, 15160, 15170, 15180, 15190, 15200, 15210, 15220, 15230, 15240, 15250, 15260, 15270, 15280, 15290, 15300, 15310, 15320, 15330, 15340, 15350, 15360, 15370, 15380, 15390, 15400, 15410, 15420, 15430, 15440, 15450, 15460, 15470, 15480, 15490, 15500, 15510, 15520, 15530, 15540, 15550, 15560, 15570, 15580, 15590, 15600, 15610, 15620, 15630, 15640, 15650, 15660, 15670, 15680, 15690, 15700, 15710, 15720, 15730, 15740, 15750, 15760, 15770, 15780, 15790, 15800, 15810, 15820, 15830, 15840, 15850, 15860, 15870, 15880, 15890, 15900, 15910, 15920, 15930, 1594